

Ercin, Nazlihan Eda ORCID logoORCID:
<https://orcid.org/0000-0002-2707-9543> (2022) Yaşayan Beden,
Transfeminizm ve Performans: Kübra Uzun ile Söyleşi (Lived Body,
Transfeminism and Performance: An Interview with the Queer
Performance Artist, Kübra Uzun). Feminist Tahayyül Akademik
Araştırmalar Dergisi, 3 (1). pp. 127-154.

Downloaded from: <https://ray.yorks.ac.uk/id/eprint/9837/>

The version presented here may differ from the published version or version of record. If
you intend to cite from the work you are advised to consult the publisher's version:
http://www.feministtahayyul.com/?page_id=2290

Research at York St John (RaY) is an institutional repository. It supports the principles of
open access by making the research outputs of the University available in digital form.
Copyright of the items stored in RaY reside with the authors and/or other copyright
owners. Users may access full text items free of charge, and may download a copy for
private study or non-commercial research. For further reuse terms, see licence terms
governing individual outputs. [Institutional Repository Policy Statement](#)

RaY

Research at the University of York St John

For more information please contact RaY at ray@yorks.ac.uk

Yaşayan Beden, Transfeminizm ve Performans: Kübra Uzun ile
Söyleşi.

N. Eda Erçin

Feminist Tahayyül, 3(1): 127-154.
(Söyleşi)

Yaşayan Beden, Transfeminizm ve Performans: Kübra Uzun ile Söyleşi

N. Eda Erçin

Bu sayının editörlerinden yakın dostum, “Bir performans sanatçısıyla söyleşi yapar mısınız?” diye sorduğunda hiç düşünmeden “Kübra Uzun’la yaparım.” dememe neden olan şey Kübra’nın hem gündelik hem de sahne performanslarının bedene dair çok net bir şey söylüyor olması: Toplumsal cinsiyetten ve kültürel inşadan bağımsız, salt biyolojik bir bedenden veya böyle bir bedene sahip olma durumundan bahsetmemiz mümkün değil. Trans olmayı özcülük üzerinden değil de performans üzerinden tanımlayan ve yaşayan Kübra, kendi dönüşümünü kendisine benzemeyen hiçbir cinsiyet kimliğini ve cinsellik deneyimini yadsımadan ve yargılamadan büyük bir şevkle ve samimiyetle anlattı bana.

1997’de Kabataş Erkek Lisesi Tiyatro Kulübü’nde tanıyıp çok iyi arkadaş olduğum Kübra (o zamanki Barış); Andrew Lloyd Webber’in *Sunset Boulevard* adlı müzikaline ismini veren şarkının performansıyl¹ milenyum Kabataş kuşağının asla unutamayacağı bir ses, bir simadır. Uzun yıllardır yüz yüze görüşememiş olsak da ben Kübra’nın yaptıklarını bir oyuncu, araştırmacı ve feminist merakıyla hep takip ediyorum. Yıllar sonra *Feminist Tahayyül*’ün beden temalı özel sayısı için birimiz İstanbul’da diğerimiz ABD’nin Louisiana eyaletinde bu söyleşi için buluşup bedensel dönüşümü, alter egoları, atanmışlık ve seçilmişlik olgularını, Lubunca’yı, transfeminizmi, aileyi, aşkı ve kuir performans alanlarını konuştuk. Onu dinlerken ve seyrederken “Benim vücudum hangi dilleri konuşuyor ve hangisini ne kadar işitebiliyorum?” diye düşünmeden edemiyor insan...

¹ KASDAV Liseler Arası Müzik Yarışması’nda Kabataş Erkek Lisesi Orkestrası’nın solisti olarak seslendirdiği *Sunset Boulevard* adlı şarkıyla hem Kabataş’a birincilik getirir hem de en iyi solist ödülünü alır.

Fotoğraf 1: Kübra Uzun, N. Eda Erçin, Zoom buluşması, İlk Karşılaşma, Ekran görüntüsü , 23 Aralık 2021.

N.E.E.: Ne yapıyorsun bu aralar?

K. U.: Bu aralar ne yapıyorum? *Koli Kanonu*² (alt[cut], 2021a) isminde bir şarkı ve şarkının video klibini kaydettik ve çektik. *Koli Kanonu* fikri geçen sene Ocak ayında, Mozart'ın dört sesli bir kanonundan ilhamla ortaya çıktı. Orijinalinde dört ses olduğu için dört karakter olsun dedik ve dört farklı *alter* egomu yaşayıp yaşatarak alt[cut]³'tan Efe Mine'yle klibini çektik. Bu seride benim amacım orijinali bir yerinden koruyor olmak. Yani bir taraftan Mozart notada ne yazdıysa onu duyuyor olmak ama bir yerinden de Lubunca sözlerle yapıyı bozuyor ve yeniden inşa ediyor olmak. Biz Lubunyalılar'ın aramızda konuştuğumuz birtakım kelimeler, kullandığımız bir dil var Lubunca isminde. Serinin ikinci videosu gelecek yakında. Bu sefer *Koli Kanonu*'ndaki karakterlerden biri olan Dikiz Jülyet'i dinleyeceğiz. Carmen'in *Habenera*'sını söylüyor. Georges Bizet'in Carmen'in ilk perdede ilk sahneye çıktığı aryası. Notayı açıp, prozidiye uygun bir biçimde Carmen *Habenera*'ya yeniden Türkçe ve Lubunca

² Müzik: Wolfgang Amadeus Mozart, KV 560: "O du eselhafter Martin!".

Sözler: Kübra Uzun & Akış Ka; Performans: Kübra Uzun; Yönetmen: Efe Durmaz.

³ [alt]cut, Lubunyalılar'ın (LGBTQIA+'ların) içerik üretmesine ve arşiv oluşturmalarına alan sağlayan yeni bir dijital platformdur (alt[cut], t.y.). Şubat 2021'de açılan [alt]cut'ın yayınladığı ilk video *Koli Kanonu*'dur (alt[cut], 2021a). alt[cut], lubunya fütürist bir tavırla geçmişi ve şimdiyi yansıtırken geleceği de kurgular.

karışık söz yazdım. Yine alt[cut] ekibiyle, Efe Mine'yle Mart ayında klibini çekeceğiz. Hatta stüdyosuna yeni girdim. İsterseniz dinletebilirim de size. Hatta ilk defa size dinletebilirim.

N.E.E.: Harika!

K.U.: Şimdi Transfeminist Jülyet'ten geliyor!

N.E.E.: Lütfen! Heyecanla!

[Şarkı başlıyor. Kübra Dikiz Jülyet oluyor. Hayranlıkla dinliyorum ve seyrediyorum onu. Carmen karakteri de "Habenera" aryası da hem teması hem hatırası gereği benim için çok özel. Kendimi sessize alıyorum ekranda ve bağıra bağıra eşlik ediyorum Dikiz Jülyet'e.]

K.U.:

--- Performans---

Aşk hırçın bir kuştur
Hiç kimse evcilleştiremez
Yakalamaya yeltenme
Gel pür dikkat Jülyet'i dinle

Bıçak gibi keskin sözler
Alıkır Jülyet'e tüm gözler
Kimse bana karışamaz
Saat beş, naş, Jülyet gider

Aşk, Aşk Aşk, Aşk

Minco benim, tita benim
Kime ne istediğime veririm
Tüm şovşaklar, balamozlar
Sırayla teker teker seçerim

(Koro)

Minco senin!

(Jülyet)

Gözümden kaçmaz

Hiçbir bakış hemen sezerim

(Koro)

Tita senin!

(Jülyet)

Ne sandın ben Dikiz Jülyet

Hep gencim güzelim⁴

(....)

⁴ Şarkının tamamının sözlerini söyleşinin sonunda okuyabilirsiniz.

Fotoğraf 2: Kübra Uzun, N. Eda Erçin, Zoom buluşması, Dikiz Jülyet şarkı performansı, Ekran görüntüsü kolaj, 23 Aralık 2021.

K.U.: Yani am benim, göt benim, meme benim diyor. Kimse kiminle ne yapacağıma karışamaz, haddinizi bilin, kendinize gelin, gelmeyene de Jülyetler olarak haddini bildiririz diyor. Hepimiz aslında Jülyet'iz.

N.E.E.: Transfeminist Jülyet kimdir? Biraz bahsedebilir misin?

Fotoğraf 3: Dikiz Jülyet (Kübra Uzun), Koli Kanonu (alt[cut], 2021a), Ekran görüntüsü kolaj, 1 Mart 2021. Yönetmen: Efe Durmaz.

K.U.: Dikiz Jülyet ilk olarak *Koli Kanonu*'nda (alt[cut], 2021a) tanıştığımız *alter* egolarımdan biri. Madam Sipsi ve Butch Berna da diğerleri. Jülyet kimdir? Jülyet elinde dürbünle sürekli yeni bir aşk arar. Sürekli kolileşir. Kolilerinden bahseder. *Femme fatale*dir. Hiçbir sır vermemek gerekir Jülyet'e. Ama bir şekilde o sırrı ağzından almak için her şeyi yapar. Böyle bir ilişkilenebilirliği var Kübra ve diğer arkadaşlarıyla, yani Madam Sipsi ve Butch Berna'yla. Bir şey yaşıyorum ve bu yaşadığım şey kimseyi ilgilendirmiyor. Sizler benimle aynı anda yaşamadığınıza ve benim neyi yaşayacağıma karar veremeyeceğimize göre... "Eteğin kısa!", "Ona baktın!", "Birisiyle bir ilişkilenebilirlik durumun varken başka biriyle ilişkileneemezsin!" Bunlar kimseyi ilgilendirmez. İlgileniyorsanız ağzınızın payını veririm diyor Jülyet. Özetle güç bende artık, güç hep bendeydi diyor. Jülyet bunu sadece karşı cinse söylemiyor, *terflere*⁵ de söylüyor. Bedenin ve varoluşun hakkı o bedeni yaşayan, o bedene sahip olan kişinin elindedir ve başkalarına o kişiye dair herhangi bir *tag* (etiket) koyma, yaşadığı beden, cinsiyet üzerinden bir anlam bütünlüğü edinme ya da söz söyleme hakkı vermiyor diyor. *Terf* meselesinde de kadın, biyolojik kadın, kadın olma hali, kadınlık durumu üzerinden aynı şeyi yaşıyoruz. Artık neyin ne olduğunu *binary* (ikilikler) üzerinden yaşamadığımız ve kurgulamadığımız bir on yıl, bir süreç yaşıyoruz zaten. Her şeyin netliği kalkarken, tüm bu geçişler akışkanlaşıırken, galiba *terfler* de buna dair bir şey yaşıyor. Ne yaşadıklarını bilmiyorum. Tepkileri akışkanlığa dahil olmayarak, kendileri yaşayamıyorlar diye mi acaba diyeceğim. Biraz sert konuşuyorum ama

⁵ Terf: *Trans Exclusive Radical Feminism* (Trans Dışlayan Radikal Feminizm)

terf meselesi beni üzüyor ve sinirlendiriyor. Özetle Jülyet onlara da söylüyor. Cinsiyet atamanın kimsenin haddi olmadığını düşünüyorum. Artık atama durumu çok daha bireysel. Kendi kendini atıyorsun ve orada bitiyor. Atadığın andan itibaren ikinci bir kişinin herhangi bir şey söylemeye hakkı yoktur diyor(um), diyor Jülyet, transfeminist Jülyet.

N.E.E.: Kübra da transfeminist mi?

K.U.: Tabii ki! Ben *non-binary* (cinsiyet ikiliğine dayanmayan) transım. Yani aslında trans varoluşum hem yaşadığım hem yaşamak istediğim hem de yaşadıktan sonra, “ok, bu böyleymiş, şimdi de böyle” diye dönüştürdüğüm bir süreç, bir *transformation* (dönüşüm). Hem isteme anımda hem yaşadığım ilk süreçte hem de sonraki süreçlerimde sürekli *transormationın* kendisinden bahsedebileceğim için ya da olayın kendisi zaten kendi içinde sürekli bir dönüşümü baki kıldığı için ve orasından yaşadığım ve kodladığım için transım... Ama kesinlikle feminist *non-binary* bir transım. Burada Kübra feministin altını daha çok *terf* meselesi nedeniyle çiziyor. Kadın hakları derken bahsettiğimiz kadın tek bir model olamaz. Neyin nasıl olacağı artık çok teorik değil. Artık her şey daha pratik ve çok daha değişken. Çok hızlı değişiyor her şey. İnsanların bu değişimin ne kadar hızlı olduğuna daha fazla kafa yorması gerekiyor galiba. Hak ve hukuktan ya da atamadan ya da “Bu böyle olmalıdır, bunun dışında bir şeyi kabul görmüyoruz”dan ziyade [*cinsiyetin atandığını iddia eden yaklaşımları işaret ediyor*] değişimin bakiliği ve bu değişimin ne kadar hızla yaşandığı üzerine daha çok düşünmek gerekiyor.

N.E.E.: Burada atama kavramını çok ilginç buluyorum. Biraz onu didiklemek ve atamadan yola çıkarak Kübra’yı, Kübra’nın alt egolarını, bütün performatif hallerini, bütün performanslarını *daha iyi anlamak* istiyorum. Senin işinin, yaşamının, kimliğinin benim en çok ilgimi çeken ve özellikle takip ettiğim taraflarından bir tanesi şu: Senin çalışmalarında –benim gözlemime göre– estetiği ve siyasi olanı birbirinden ayırmak pek mümkün değil. İki birliktedir bir şeyler söylüyorlar. Orada da iki tane çok önemli kavram/tartışma var. Bir tanesi hakikilik meselesi: hakiki kadın, hakiki erkek olmak.

Diğeri de özcülük meselesi: insanın özünde bir şey olduğu ve bunun hiç değişmeyeceği düşüncesi.

K.U.: Aslında Kübra oluşum... Ben Kübra'dan üçüncü kişi olarak bahsetmeyi çok seviyorum bu arada. [*Gülüyor*] Kübra'dan! Kübra'nın varoluşu da çok performatif aslında. Ben kendi bedenim üzerinden bir değişim yaşamak istedim. Değişimin kendisiyle beraber neler yaşayacağımı çok öngörmeden, ani bir kararla, hemen hormon, lazer, meme, burun derken, hop Kübra ortaya çıktı. Bir beş-altı ay içinde oldu bu. Kendi adıma yaşadığım bu sürecin tamamı çok performatif. Farklı bir *şeye* bakarak [*bedenini kastediyor burada*] ve baktığım şeyle beraber var olduğum şeyin hem bana hem de çevreme neler yaşatacağını gözlemleyerek bir süreç yaşamak istedim ve yaşıyorum hâlâ. Yaşarken de bir sürü yere evriliyor bu süreç. Tabii ki eski donanımlarımla da birleşiyor: konservatuar yılları, müzik, sahne... Bu performatif sürecin tamamıyla beraber *context* (bağlam) de böyle *layer layer* (katman katman) olduğu için, eski – yani eski demeyeyim – birtakım birikimlerimi yaşadığım süreçle birleştirip hop şu işi yapabiliyorum mesela. *Koli Kanonu*'nu (alt[cut], 2021a), işte Dikiz Jülyet'in *Carmen*'ini, *A Trans History Sung*⁶'ı (Volksbühne, 2020), Onur Karaoğlu'yla beraber yaptığımız işleri. Aslında bunların hepsi benim yaşadığım süreç, bu süreçte gözlemlediklerim, *alter egolarım*, bölündüğüm anlar, karakterler, trans varoluş üzerinden yaşadığım zorluklar, deneyimler. İşlerimde gördüklerimiz işte bunlar. Tabii ki bahsettiğimiz değişimi bunu görmek için yaşamıyorum. Ama bu değişimi yaşadktan sonra üretim sürecimi bir şekilde buraya dönüştürdüm. Sanat kelimesini de çok sevmiyorum ama şayet performans sanatçısıysam ben – böyle de adlandırılabilirse bir şekilde – bu performansı bedenimin ve bu değişimin bana

⁶ Berlin Volksbühne Tiyatrosu'nun "Volksbühne digital: Armen Avanessian & Enemies Next Waves Theater" başlıklı dijital sezonu kapsamında eş zamanlı olarak Instagram üzerinden prömiyer yapan performansa çevrimiçi erişim açık.

Yaratıcılar: Kübra Uzun, Onur Karaoğlu

Oynayan: Kübra Uzun

Yöneten: Onur Karaoğlu

verdiği, öğrettiği, gösterdiği, şahit olmama sebep olduğu süreçlerin tamamındaki *tag*lerin kendisiyle yaratıyorum. Ve bunu çok seviyorum.

N.E.E.: Atama yani bir kere yapılan bir şey değil.

K.U.: Tabii.

N.E.E.: Söylediğin bir şeyi çok ilginç buldum: Atamamı yapıyorum ama orada da bitmiyor. Yani o da değişebilir.

K.U.: Tabii ki!

N.E.E.: Üretim anında orada onu atadım, buyum, bunun performansını da yaptım, paylaştım, etkisini tepkisini, her şeyini, aldım verdim, alışverişini... Ha bu belki uzayacak, belki orada kalacak!

K.U.: Orada kalmıyor, evrilmeye devam ediyor. Yaşanmasa ondan sonraki süreç o şekilde var olmayacak zaten. Ben kırk bir yaşındayım, otuz beş yaşındayken Kübra dünyaya geldi. Bir *climax* (zirve) yaşadım; bir sıkışma yaşadım kendime, hayata dair. Bu sıkışmanın içinden nasıl çıkacağımı düşündüğüm anda büyük bir değişime ihtiyacım olduğunu ve en büyük değişimin belki de gördüğüm, baktığım şeyin kendisini değiştirmekle vukuu bulacağını düşündüğümde Kübra dünyaya geldi. Yukarıda şunu da demiştim; trans bir varoluşun ya da bu personanın birtakım zorlukları var. Ben başlangıçta çok da hesaplayarak bu değişimi yaşamadım. Ama yaşarken fark ediyor olmak da bir şekilde keyifli gelmeye başladı. Tabii ki zor, kolay değil. Zorluğu da yaşamayı seviyorum. Süreçlerde neler deneyimlenebildiğini görmeyi de seviyorum. Bir şekilde nerede, neyi, nasıl ve nereye dönüştüreceğini biliyor olmak –biliyor olmak değil; oraya geliyor olmak diyelim– o noktaya geliyor olmak benim adıma dönüşümümün çok keyifli bir noktası. Yaşayarak, deneyimleyerek dönüştürüyorum. Hayatım

boyunca hiçbir zaman çok da planlı programlı olmadım zaten. Bende böyle işliyor, bilmiyorum. [gülüyor]

N.E.E.: 35 yaşında Kübra doğmadan önce, aramıza katılmadan önce ne yapıyordun hayatında?

K.U.: En son Kiki vardı Sıraselviler’de, Kiki’nin Ortaköy şubesinin işletme müdürüydim. Ondan önce güncel bir Sanat Galerisi vardı, Galerisi NON. Tophane olayları⁷ oldu. Galeriler taşlanmıştı, belki hatırlarsınız. Bir yandan kepenk kapamaya çalışıyordum, bir yandan da dayak yiyordum. Kiki’den önce üç sene boyunca Galerisi NON’un koordinatörüydim. Ondan önce ise; Kabataş Erkek’ten sonra Marmara Hukuk Fakültesi’ne başladım ama bitmedi. Sonra Bilgi Üniversitesi Sahne ve Gösteri Sanatları Yönetimi’ne başladım. Ondan önce konservatuvar deneyimim vardı; İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Müzikal Oyuncululuğu Bölümü. Yıldız Hoca’dan⁸ sahne dersleri almıştım hatta. “Sen benim derslerime de geleceksin şekerim!” deyip almıştı beni derslerine. Benim hocam Haldun Dormen’di; ama Yıldız Hoca’dan da ders almıştım, sağolsun. Nur içinde yatsın... Canım hocam... Ve sonra on seneye yakın hep sahnelerde geçti hayatım; vokal, performans, konserler, *back* (geri) *vocal*, seslendirme şeklinde. Sonra Galerisi NON, sonra Kiki ve Kiki’den sonra “*Kübra is rising*” (Kübra doğuyor) dedim ve hop diye geldi Kübra.

⁷ “Tophane’de 21 Eylül 2010’da Boğazkesen Caddesi üzerinde yeni sezon açılışı yapan [içlerinde Galerisi NON’un da olduğu] galerilere içki içildiği gerekçesiyle saldırılmış, beş kişi yaralanmıştı. O zamandan beri birçok sanat galerisinin bulunduğu Tophane’de birçok saldırı yaşandı.” (Bianet, 2016)

⁸ Yıldız Kenter (1928-2019).

N.E.E.: Kendini Kübra'dan önce bir performans sanatçısı olarak tanımlar mıydın?

K.U.: Tabii ki! Tabii ki! Tabii ki, tabii ki! Barış'ı öldürmeyeyim. Hep bir şeyleri performe ediyordum ve kendimi ederken buluyordum ve keza sizler⁹ de. Onu hissetmeden, yaşamadan olmuyor zaten. Bu edimlerin tamamı öncelikle performe etmek, o alkışı almak, bir şeyler yaşamak ve yaşarken yaşatmak adına.

N.E.E.: Peki LGBTİ+ hakları, LGBTİ+ cemaatinin ve dilinin varlığı, onu var etme çabası hayatında Kübra'dan önce de bu kadar ön planda mıydı?

K.U.: LGBTİ+ hakları aktivistiyim. Ancak Kübra'dan önce bu kadar ön planda değildi.

N.E.E.: O zaman merak ettiğim şey şu: Otuz beş yaşında bir kriz yaşadım diyorsun. Orada Barış'ın yardım edemediği, el uzatamadığı yerde Kübra nasıl bir yol açtı sana? Kübra'nın sunduğu şey ne oldu? Beden üzerinden de düşünecek olursak... Ya da dönüşümün kendisi mi bir ifade haline geldi?

K.U.: Tabii ki dönüşümün kendisi bir ifade.

⁹ “Sizler” derken Kabataş Lisesi'nde benimle aynı dönemde tiyatro yapan (1997-2001), hâlâ hem Türkiye’de hem yurt dışında hem de uluslararası projelerde, tiyatro, film ve performans sanatlarıyla uğraşan yakın çevremizdeki ortak dostlarımızdan bahsediyor – Onur Karaoğlu, Fatih Gençkal ve Deniz Buga gibi.

Fotoğraf 4: Kübra Uzun, N. Eda Erçin, Zoom buluşması, Ekran görüntüsü kolaj, 23 Aralık 2021.

N.E.E.: Dönüşme arzusu mu?

K.U.: Tabii ki dönüşme arzusu. Bu kararı verdiğimde çok sıkışmış, bitmiş bir durumda değildim aslında. Sadece bir şey deneyimlemek istiyordum. Ben biraz da yanık biriyimdir. Böyle bir şey denemek istedim. Çok düşünmedim üstüne. Geçtiğimiz on sene, on beş sene içerisinde Türkiye'yi ele alalım. Gezi öncesi ve sonrası diyelim, pandemi ve hâlâ yaşadığımız süreç. Bundan önce gittiğimiz sadece birkaç gay clup, gay kafe vardı. Benim gençliğimde gözlemlediğim kadarıyla komün hayatı, komünite olma durumu çok yoktu Türkiye'de. Son on hatta son beş senedir durum bunun tam tersi. Birbirine çok kenetlenmiş, özellikle pandemide birbirine çok destek olan bir komünite var: Hiç olmadığı kadar beraber üreten, beraber var olan bir komünite. Durum böyleyken de ister istemez o varoluşun haklarını savunuyorsun. O

varoluşa dair alan¹⁰ yaratmak, yol göstermek adına elinden ne geliyorsa, deneyimlerin, ulaşabildiğin çevre üzerinden yapmaya çalışıyorsun. Son yedi-sekiz senedir Türkiye'yi Kübra'yla beraber yaşıyoruz ve ister istemez varoluşumuzun kendisi aktivizmin kendisi artık. Ben aktivistim derken illa edim olarak bir şey yapmana da gerek yok. Bu kümenin içindeki varoluşların her biri zaten aktivist.

N.E.E.: Bir dönüşüm yaşıyorsun – hem zihinsel, hem bedensel, hem duygusal bir dönüşüm. Sonradan da tahmin ediyorum ki süreç içerisinde *non-binary*'ye ulaşıyorsun. Belki birdenbire ben *non-binary*'yim diye olmuyor bu, *non-binary* de onun içerisinde doğuyor.

K.U.: Evet.

N.E.E.: Merak ettiğim şey şu: Bir dönüşüm yaşamak istediğimiz zaman diğer cinsiyet grubunun bedensel göstergeleri üzerinden gidiyoruz. Mesela tırnağın, peruğun, memenin katkısı veya sendeki deneyimi ne? Ben bunu değiştireceğim diyorsun, değişiyorsun. Sonra şöyle bir şey yaşadın mı hiç? “Aaa... meme aslında böyle bir şeymiş ya...”

[Burada sormak istediğim non-binary olduktan sonra kadınlıkla özdeşleşmiş bir vücut parçasının – meme gibi – sende duygusal ya da bedensel bir kargaşaya veya bir hayal kırıklığına, belki pişmanlığa neden olduğu oldu mu? Kelimeleri tam böyle kullanmamış olsam

¹⁰ Alan deyince *ALAN 2020*'den bahsetmemek olmaz. Kübra'nın bahsettiği komünite ortak yapım işlerinden biri *ALAN 2020*. Pandemi döneminde Onur Haftası'nın başında [alt]cut YouTube kanalında yayınlandı (alt[cut], 2021b). Müzik: Mx. Sür & Kübra Uzun; Sözler: Kübra Uzun; Yönetmen: Efe Mine. “ALAN 2020 geçen sene bu hafta [Onur Haftası'nda], herkesin eşit hak ve özgürlüklere sahip olduğu bir dünya hayaliyle uykusundan uyandı. Bizim için aslolan koşulsuz sevgiydi, danstı, gullümdü, aşktı. Dolu dolu yaşadığımız anlardan, yerini kendimizi sebepsiz yere hayalini kurarken bulduğumuz anlara bırakan ve aslında bizi biz yapan alışkanlıklarımız evlere kapandıkça kılıktan kılığa girdi: Uzadı, kısaldı. Yattı kalktı... Hopladı, zıpladı! Bu lubunya kabına nasıl sığacaktı?” (alt[cut], 2021b)

da Kübra sesimden, elimi yüzümü hareket ettirme şeklimden ne demek istediğimi çok iyi anlıyor ve hemen cevaplıyor, hem de bedensel öznellik ve eylemlilik üzerinden cevaplıyor.]

K.U.: Yok hiç yaşamadım. Ben memelerimi hâlâ çok seviyorum. [*memelerini gösteriyor*] Asla yaşamadım. Şöyle bir durum var: Bu dönüşümün kendisi hep var. Barışken de vardı, Kübrayken de var. Sadece Barış'tan Kübra'ya geçiş aralığı dönüşümün başladığı ve bittiği nokta değil. Ben hep *non-binary* imişim. Onu çok net söyleyebilirim. Sadece o zamanlar *non-binary* denilen kavramdan bahsedilmiyormuş. Memem olsun çok istiyordum. Memelerimi emdirmeyi çok seviyorum seks yaparken. Büyük olsun istiyordum. Ama bak penis... Penisimi seviyorum mesela. Penisimin varoluşuyla ilgili bir şey yaşamadım hiçbir zaman. Yok oluşuyla ilgili bir şey de yaşamadım. Varoluşunu yüceltme anlamına gelmesin bu dediğim şey. Memelerimle daha çok şey yaşıyorum penisime göre öyle söyleyeyim.

Uzun tırnak, uzun saç... Kübra ilk başta öyle geldi zaten. Çattara çattara çutturu çutturu... Tabii ki bir şey böyle... Bir at Kübra takdara takdara... Bir de herkes biraz şok oldu. Mekân işletmecisiyim. Altı ay kayboluyorum, altı ay sonra hop Kübra! “Naber?” diye mekâna giriyorum, tanımıyorlar. Bu durumu yaşamayı çok seviyordum. Önce biraz dalga geçiyordum, sonra “Ben Barış hatırlamadın mı hayatım?” falan diyordum. İşte o şok anları... Bu sürecin tamamı performatif derken bunları da kastediyorum. Sırf bunu yaşamak için jilet gibi giyinip “Dur bakalım insanlara bu gece ne yaşatacağım?” diyerek yola çıktığım geceler, günler, yerler oldu zamanında. Performans hep vardı. Sahne olmasa bile, benim için, Kübra, Barış *or whatever, whoever you wanna call* (ya da her neyse, ne demek, kim demek istersen), isim o kadar önemli değil, benim için o sahne olayı hep var. *On stage* (sahne üstünde) de olsa *off stage* (sahnede olmasa) de performansın kendisi daima var. Kübra oluşumun kendisi de bir performans aslında. *Koli Kanonu*'nun (alt[cut], 2021a) kendisi nasıl bir performans ise.

N.E.E.: Hep bir seyircisi var.

K.U.: Evet!

N.E.E.: Her zaman paylaşılan bir seyirci.

K.U.: Evet, çok doğru! Performansı kendime yapmıyorum, daha doğrusu kendi kendime yaşamıyorum diyelim. Kendi kendime yaşamayı tercih etmiyorum. Hep birinin dahil oluyor olması lazım.

N.E.E.: ...gerçekleşmesi, tamamlanması için karşıda biri olacak. Orada bir etkileşim olması gerekiyor.

K.U.: Evet... Etkileşim çok önemli. Etkileşim ve takdir. Ne yapıyorsam bir de böyle jilet gibi yapmayı severim ben ya da *in your face* (dosdoğru) ya da çok düzgün... Yaptığım şeyi keyfiyle, yüksek yaşayarak ve yüksek yaşatarak yapma.

[Söyleşinin ilerleyen dakikalarında konuştuğumuz bir kısmı, buraya tam oturduğu için, aşağıya ekliyorum.]

K.U.: Bu arada benim seks işçiliği deneyimim de var bu süreçte. İki-iki buçuk seneye yakın. Kübra olduktan bir süre sonra sürecin ilk kısmında seks işçiliği yapmaya başladım. Çok güzel anılarım birikti, gelen her bir müşteriyle performatif bir şey yaşıyordum ve anı bırakıyordum. Bir iz bırakıyordum ki bu insan bir kez daha gelsin. Orospulukta esastır bilirsiniz, sürekli müşterin olması daha kıymetlidir. Bir gelen bir daha gelmek istemeli ve daimî müşterin olmalıdır. Gelen müşterilerin kendi aralarında konuştuğu; kızları artıları, eksileriyle yerdği forumlar vardı. Forumlarda bir ara en çok ben konuşuluyordum. Benim bunları izliyor olmam da benim için çok keyifliydi. Deneyim bir yerden sonra tekrara varıyor ve benim için tozu, perisi, keyfi kalmıyor. Ondan sonra zaten araya bir şeyler girdi. Hop [*parmak şaklatıyor*] yeter deyip o süreci keyfiyle kapadım. Yaşadığım şeylerin keyifli oluşu benim için her zaman büyük bir artıdır. Hayata dair her türlü engel ve tatsızlığa– sırf bu süreçten bahsetmiyorum, sonradan

baktığımda “Evet, yaşanılması gerekiyordu” diyorum. “Yaşanılmıyorsa şu anda bunu yaşıyor olmazdım” diyorum her zaman.

N.E.E.: Bedeni bir yere koyalım; kimliği bir yere koyalım – değişen kimliklerimizi, dönüşümü, hızı bir yere koyalım. Feminizm bugün burada nerede? Transfeminist kısmını çok net anlıyorum ama öncesinde feminizmin senin için bir yeri var mıydı?

K.U.: Hayır yoktu ve *terf* meselesiyle beraber daha çok dinliyor, anlamaya çalışıyor, ses çıkarıyor, tepki veriyor ve neyin ne olduğunu araştırıyorum. Tamamen *terf*... Her şeye mesele demeyi sevmem; ama *terf* bir *meseledir!* [gülüyor] Ve bununla uğraşılması, *terf*lerle uğraşılması gerektiğini düşünüyorum.

N.E.E.: Tanımlar mısın bu meseleyi?

K.U.: *Terf* meselesiyle sadece transların uğraşması gerekmiyor, bütün feministlerin uğraşması gerekiyor. *Terf*ler trans varoluşu dışlıyor ve kadınlığı bir *binary* üzerinden okuyorlar. Bunu bu kadar sert yapmayanları da var. “Ama” dediğin anda bile işte o amanın kendisi bile *terf* “ama”sı oluyor. Kimse durumu yumuşatmaya çalışmasın. Amalar yoktur. Bir mücadele varsa bu kendini kadın olarak tanımlayan, kadın olarak hisseden herkesin mücadelesidir. Bizler yani translar, trans varoluşlar her zaman ses çıkarılması gerektiğinde en öndeyiz. Kadınlar Günü’nde yapılan yürüyüşleri görüyoruz. Hep oradayız, hep varız. Biz varoluşumuzu mücadeleyle beraber yaşadık. Varoluşumuzun kendisi başından beri bir mücadele olduğu için, bunun anlaşılması ve verdiğimiz mücadelenin ortak olduğunun daha fazla insan tarafından daha çok altının çizilmesi, özellikle *terf* meselesine dahil olan daha fazla insan tarafından farkına varılması gerekiyor. Burada mesele bizim değil, hepimizin. Sen bana kendi tanımlamam, çerçevem üzerinden, varoluşum üzerinden öyle değil böyle derken aslında

ikimizin de kadın olduğunu unutuyorsun. Verdiğin mücadelede önüne çıkan bütün engellerin kadın olduğun için çıktığını düşünüp bunun hakkını ararken, sen bana bunu nasıl yaşatabiliyorsun bir *terf* olarak?

N.E.E.: Nerelerde karşılaşıyorsun bununla, bu söylemle?

K.U.: Twitter’da bolca karşılaşıyoruz mesela. Türkiye’deki *terf* meselesi nasıl ilerledi biliyorsunuzdur. Beren Azizi en yakın arkadaşım. Belki tanırsın, bilirsiniz. Bu sürecin bir kısmını da beraber yaşadık. Olaya dahil olan insanların bir kısmı öğretim üyesi. *Terf* meselesi gerçekten canımı sıkıyor ve illallah dedirtiyor. Ben artık şöyle şöyle yapıp geçiyorum *terflere*. Çıtçıttı... [*El ve kol jestleriyle başından savıyor.*]

N.E.E.: Birisi sana hakiki kadın olmadığın gibi bir iddiayla geldiğinde bunu neye dayandırıyor ki?

K.U.: Çünkü kadın olmayı amının olması üzerinden okuyor o arkadaşlar maalesef. *Kadınlığı amları üzerinden okuyorlar derken kastettiğim şey doğurganlık aslında – biyolojik olarak doğurabilen olmak. Bu ifadeyle altını çizmek istediğim şey bu. Ama annelik sadece biyolojik bir şey değil tabii ki. Atanmış anneler olduğu gibi seçilmiş anneler de var. Bazı insanlar biyolojik ailelerinden uzaklaşıp başka yerlerde, başka evlerde, başka annelerle, seçtikleri insanlarla devam ediyorlar hayatlarına. Bu da bir durum. Bundan da bahsetmiş olalım.*¹¹

N.E.E.: Dönüşmüş olan ve sürekli dönüşen bu bedenden neler öğreniyorsun? Seni şaşırtan bir tarafı var mı?

¹¹ Kübra italikle yazılan kısmı söyleşi videosunu izledikten sonra ekledi.

başı başına bir güç idi ve hâlâ da öyle. Biraz Foucault'ya mı girsem acaba diyeceğim de neyse...

N.E.E.: Gir gir!

K.U.: Ay yok ayol! (...) Bu süreçlerde gücün kendisini de dönüştürüyorum galiba. Kübra'nın o halindeki güç algısı, tanımı ve güç üzerinden edimleriyle şimdi yaşadığım şeyler bambaşka.

N.E.E.: İçerde bir yerde, bir özgüvenden bahsediyorsun. Nereden geliyor sence bu? Nasıl, ne zaman yerleşti? Kendini bildin bileli olan bir şey mi?

K.U.: Çok genç yaşlardan itibaren hep tek başımaydım. Kırk bir yaşındayım, işte on dört yaşından beri aileden ayrırım. Evden çıkıp Kabataş'a geldiğim andan itibaren kendimi bulmaya başladım ve sonrasında hâlâ devam ediyor... Süreci tek başıma yaşıyor olmamın kendisi de bir mücadele. En nihayetinde mücadelenin kendisi sana özgüveni erken öğretiyor. Tek başına hareket ediyor olma dürtüsü benim için çok öğretici oldu. Kendim öğrenmek zorunda olduğum için çok erken yaşlarda ve kısa sürede kolayca kavrar, öğrenir oldum. Ben görerek ve deneyimleyerek "ah böyleymiş"i kendi kendime yaşıyordum. Ve hâlâ böyle yaşıyorum. Beni çok besliyor bu. Yetenek bir şey... Sesinin, *presence*'ının (sahne varlığının) olması bir şey... Ne bileyim oyunculuk bir şey... Ama o peri tozu... O toz varsa... Nihayetinde olayı tamamlayan tozun kendisiyse, o peri tozu sanırım yetenekten, enerjiden çok, uzun süredir tek oluşumdan, birçok şeyi tek başıma yaşıyor oluşumdan kaynaklanıyor. Ama bu çok güzel. Bunların hiç birisini şikâyet olarak söylemiyorum.

N.E.E.: Geleneksel bir aile içerisinde büyümüş bir çocukluktan, ergenlikten bahsetmiyorsun.

K.U.: Hayır.

N.E.E.: Çok bağımsız... Başka bir şeyden bahsediyorsun.

K.U.: Tabii tabii! Zaten annemle babam ben ilkokul iki ya da üçüncü sınıftayken ayrılmışlar. Annem sürekli işindeydi. Benden dört-beş yaş büyük olan abim de okuyordu. Aile diye bir şey benim için pek olmadı. Bayramlarda birkaç akraba gezmesi vardı. O da on altı-on yedi yaşından sonra olmadı. Kübra olurken anneme bir şey söylemedim. Dönüşüm başlarken ben Berlin'e gidiyorum, bir süre Berlin'de olacağım dedim. İki ay sonra *boyfriendim* (erkek arkadaşım) var dedim. Bu sırada Kübra olmuştu. İki ay sonraki konuşmada "ben..." dedim "...yeni bir şey deniyorum hayata dair." Annem şu anda seksen yaşında. Ona her bir aralıklı telefon konuşmasında minik minik anlattım. En nihayetinde 2017'de galiba Nişantaşı'nda buluştuk ve kahve içtik. Annem beni ilk defa görecek! [*Ellerini şaklatıyor, gülüyor.*] Haplarını almış, bekliyor zamane kahvesinde. Geçtim yanına. Saçlarım fönli, ayağımda kovboy çizimleri, masaya oturdum. "Gençliğime bu kadar benzeyeceğini düşünmüyordum" deyip ağlamaya başladı. [*Gülüyor*] Mesela bu an benim için çok *priceless* (paha biçilmez).

N.E.E.: Bütün bu dönemde, özellikle dönüşüm ve sonrasında, kimler vardı yanında sana destek olan?

K.U.: Dönüşüm sonrası demeyelim, dönüşüm hep var diyelim. Ama anladım ne demek istediğini. Hep arkadaşlarım vardı. *Seçilmiş* ailem vardı. Ne mutlu ki seçilmiş bir ailem var! Seçilmiş aileler vardır! Hep arkadaşlarım, eşim, dostum var çevremde. Asla yalnız değilim ve olmadım. Yalnız kalmak istediğim dönemler tabii ki oldu ama bu benim tercihimdi. **Atanmışlık üzerinden değil; seçilmişlik üzerinden yaşıyorum hayatı.** [*Şarkı söylemeye başlıyor*] --- Yaşıyoruz oh oh! Üflemeyin hanım dostlar, yaşıyoruz oh oh! --- [*Bülent Ersoy'un, 1993 çıkışlı popüler şarkısı "Sefam Olsun" u söylüyor.*]

N.E.E.: [*kahkahalar atıyorum*] O zaman tamam son bir şey soracağım: Peki aşka ne oldu Kübra bütün bunlar olurken? Daha mı kompleks hale geldi? Aşka neler oldu?

K.U.: Kolilerim vardı, artık koli de yok. Koli *fuckbuddy* demek. *Koli Kanonu* da *fuckbuddy* kanonu aslında. Bir insan üzerinden çok ilişkilenedim, kendim ve arkadaşlarım üzerinden ilişkilieniyorum genelde. Aşkmış meşkmış ne eksikliğini hissediyorum ne de yaşıyorum. Hayatım boyunca aşkla ilgili ciddi bir şey yaşamadım. Aşık olmuşumdur, ama hiçbir zaman partnerlik diyebileceğimiz uzun bir ilişki yaşamadım. Benim partnerlerim arkadaşlarım, dostlarım, çalarken benle dans eden insanlar, *after*da (sonrasında) benimle partileyen insanlar, beraber yemek yediğim beraber kahve içtiğim insanlar. Ben aşkı daha çok üretimim, üretirken yaşadığım, yaşattığım süreçler ve attığım adımlar üzerinden yaşıyorum. Bu dönüşümün kendisi benim aşkım mesela. Aşklar, tutkular, fetişler, ne bileyim *like-dislike*'ın *like*'ı... Bunların hepsi – *Dislikelar* da aşk benim için... Yani bu kadar poligamik yaşarken aşkı düşünemiyorum. Tek bir kişide düşünemiyorum. **Fikirler bu kadar poligamikken, ben stereo birisiyken, mono birisi değilken; aşk neden mono olsun?** [*Gülüyor*]

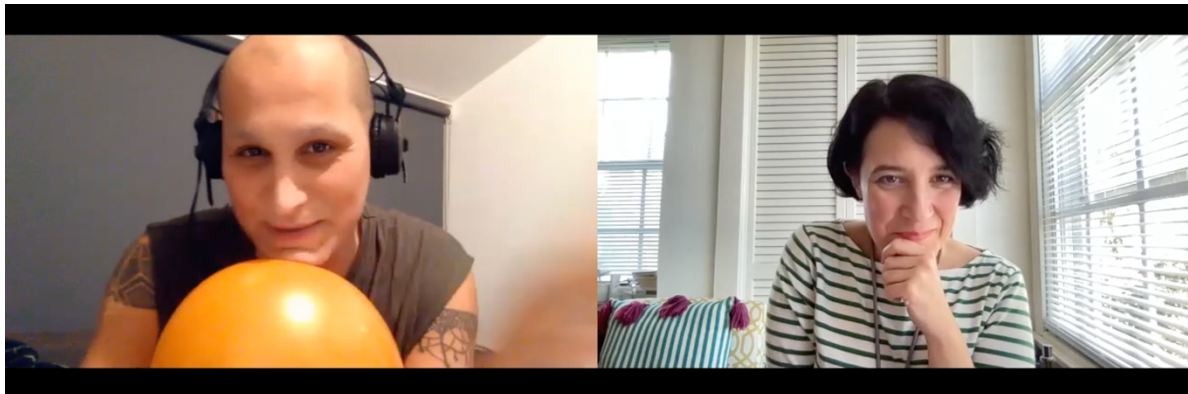
N.E.E.: Çok uzun zamandır böyle merakla ve keyifle sohbet etmemiştim herhalde. Söylediğin, söyleyeceğin her şeyi gerçekten merak ettim. Bir sürü şey öğrendim. Üstelik merak etmek için kendimi zorlamadım. Merak ettiriyor olman harika bir şey. Yeni yılda da benim dileğim bu. Hep böyle merak ettirdiğin işler yapmaya devam et. Çok teşekkür ederim.

K.U.: Ben teşekkür ederim. *Mailimdeki içeriği*, soruları görünce “Ah...” dedim “...Edacığım ne kadar güzel yerlerden okumuş. Ne kadar güzel sorular var... Konuşulması gereken şeyler ne kadar doğru şeyler...” diyerek bu konuşmayı yapmak istedim. Ama senin sen oluşundu zaten başlı başına benim için bir sebep. Çok teşekkür ediyorum.

Kübra'yla konuştuklarımızın yarısı kadarı bu yazıda okuduklarınız. O halde bile benim sormak istediğim, onun anlatmasını merakla beklediğim daha birçok şey vardı. Yazı son halini alırken haberleştik Kübra'yla. Hem sohbet videomuzu seyretti hem de söyleşinin yazıya dökülmüş

halini okudu ve řu notu düştü: Beni okumak değil dinlemek, dinlerken görmek gerekiyor daha çok (diye düşünüyorum). O yüzden kâğıtta nasıl hissettirecek bilmiyorum ama dediğim gibi ben daha çok bu söyleşinin bu hali [canlı sohbet ve video hali] ile ilgiliyim. Bakalım akademik bir dergide bu söyleşiyi okuyor olmak neler yaşatacak, hissettirecek okuyana.

Fotoğraf 5: Kübra Uzun, N. Eda Erçin, Zoom buluşması, Vedalaşma, Ekran görüntüsü, 23 Aralık 2021.

Arya:

Habanera, Carmen

Georges Bizet (1875)

Sözler: Kübra Uzun (2021)

Performans: Kübra Uzun

Jülyet

Aşk hırçın bir kuştur

Hiç kimse evcilleştiremez

Yakalamaya yeltenme

Gel pür dikkat Jülyet'i dinle

Bıçak gibi keskin sözler

Alıkır Jülyet'e tüm gözler

*Kimse bana karışamaz
Saat beş, naş, Jülyet gider*

Koro

*Aşk hırçın bir kuştur
Hiç kimse evcilleştiremez
Yakalamaya yeltenme
Gel pür dikkat Jülyet'i dinle*

Jülyet

Aşk, Aşk Aşk, Aşk

Jülyet

*Minco benim, tita benim
Kime ne istediğime veririm
Tüm şovşaklar, balamozlar
Sırayla teker teker seçerim*

Koro

Minco senin!

Jülyet

*Gözümünden kaçmaz
Hiç bir bakış hemen sezerim*

Koro

Tita senin!

Jülyet

Ne sandın ben Dikiz Jülyet

Hep gencim güzelim

Koro

Minco senin, tita senin

Kime ne istediğine verirsin

Tüm şovşaklar, balamozlar

Sırayla teker teker seçersin

Minco senin!

Jülyet

Gözümünden kaçmaz

Hiç bir bakış hemen sezerim

Koro

Tita senin

Jülyet

Ne sandın ben Dikiz Jülyet

Hep gencim güzelim

Namus bekçisi kesilir

Toksik maskülen erkekler

Üç kocayı da eskittim

Bastım tekmeyi ay yeter!

*Kadınlar çiçekmiş
Ne saçma, zırva bu düdükler!
Ağzı olan konuşuyor
Susturmayı bilir Jülyetler!*

Koro

*Namus bekçisi kesilir
Toksik maskülen erkekler
Üç kocayı da eskitti
Bastı tekme yi ay yeter!*

Jülyet

Aşk, Aşk, Aşk, Aşk

Jülyet

*Minco benim, tita benim
Kime ne istediğime veririm
Tüm şovşaklar, balamozlar
Sırayla teker teker seçerim*

Koro

Minco senin

Jülyet

*Gözümünden kaçmaz
Hiç bir bakış hemen sezerim*

Koro

Tita senin

Jülyet

Ne sandın ben Dikiz Jülyet

Hep gencim güzelim

Koro

Minco senin, tita senin

Kime ne istediğine verirsin

Tüm şovşaklar, balamozlar

Sırayla teker teker seçersin

Minco senin!

Jülyet

Gözümünden kaçmaz

Hiç bir bakış hemen sezerim

Koro

Tita senin!

Jülyet

Ne sandın ben Dikiz Jülyet

Hep gencim güzelim!

Kübra Uzun, kuir, trans *non-binary* ve kültürlerarası bir performans sanatçısı, müzisyen, oyuncu, şarkı sözü yazarı, şarkıcı, DJ (Q-BRA) ve LGBTİ+ hakları aktivistidir. 1980 doğumlu ve İstanbul’da büyüüp yaşayan Kübra bir süre Marmara Üniversite’sinde hukuk eğitimi alır, İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Müzikal Tiyatro Oyunculuğu ve Bilgi Üniversitesi Sahne ve Gösteri Sanatları Yönetimi bölümlerini bitirir. Güncel performansları arasında *A Trans History Sung – Kübra Uzun’un dijital anıtı* (Volksbühne, 2020), *Koli Kanonu* (alt[cut], 2021a) ve *ALAN 2020’i* (alt[cut], 2021b) sıralayabiliriz.

N. Eda Erçin, oyuncu, araştırmacı, akademisyen, eğitmen. Çağdaş performans sanatları, beden, kimlik, cinsiyet ve bedensel tiyatro formları üzerine çalışıyor. *Louisiana State University* İletişim Bölümü’nde performans çalışmaları alanında dersler veriyor ve HopKins Black Box Tiyatrosu’nun yöneticiliğini yapıyor. Feminist Tahayyül’ün ‘duyguların tahayyülü’ adlı sayısında, doktora tezine dayanan *Ütülü Vücut Kırışık Dil* (Erçin, 2020) adlı araştırma notunu yayınlanmıştır. En son yönettiği performans, *Böcek*¹², Franz Kafka’nın *Dönüşüm* adlı hikayesinin bedensel tiyatro ve deneysel video teknikleriyle ekrana uyarlamasıdır.

¹² Orijinal adıyla *BUG: Kafka’s Metamorphosis during the time of Covid-19*, Louisiana’nın Baton Rouge şehrinde Zoom platformunda ve açık havada çalışılarak pandeminin aşı öncesi döneminde videoya çekilmiş, dijital ve çok dilli bir ekip çalışmasıdır. Performansın üç kısa tanıtım filmi için bkz. HopKins Black Box (2021a; 2021b; 2021c).

KAYNAKÇA

[alt]cut. (t.y.) Açıklama. *Youtube* [çevrimiçi]. Erişim adresi: <https://www.youtube.com/c/altcut/about> (Erişim tarihi: 24 Şubat 2022)

[alt]cut. (2021a) *Koli Kanonu*. 1 Mart. Erişim adresi: <https://youtu.be/DV1zTQ57moY> (Erişim tarihi: 24 Şubat 2022).

alt[cut]. (2021b) *ALAN*. 20 Haziran. Erişim adresi: <https://youtu.be/mNuiQhAPqgE> (Erişim tarihi: 24 Şubat 2022)

Bianet (2016) Tophane’de Galeri Açılışına Yine Saldırı. *Bianet*, 3 Ekim [çevrimiçi]. Erişim adresi: <https://m.bianet.org/bianet/print/179243-toplane-de-galeri-acilisina-yine-saldiri> (Erişim tarihi: 24 Şubat 2022).

Erçin, N. E. (2020) Ütülü Vücut, Kırıksık Dil: Performans Sanatlarının Yöntemleriyle Bedensel Bellek Çalışması. *Feminist Tahayyül*, 1(2): 263-81.

HopKins Black Box. (2021a) *Bug Teaser*. Erişim adresi: <https://vimeo.com/519221806> (Erişim tarihi: 24 Şubat 2022).

HopKins Black Box. (2021b) *Bug Teaser* 2. Erişim adresi: <https://vimeo.com/520773800> (Erişim tarihi: 24 Şubat 2022).

HopKins Black Box. (2021c) *Bug Teaser* 3. Erişim adresi: <https://vimeo.com/524051904> (Erişim tarihi: 24 Şubat 2022).

Volksbühne. (2020) *A Trans History Sung*. 2 Aralık. Erişim adresi: <https://vimeo.com/485413101/ddddcc338f> (Erişim tarihi: 24 Şubat 2022)